

maatschappijwetenschappen (pilot)

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 51 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Als in een vraag staat dat de kandidaat een hoofd- of kernconcept moet gebruiken, dan dient de kandidaat in het antwoord die elementen uit de omschrijving van het hoofd- of kernconcept te gebruiken die nodig zijn om de vraag juist te kunnen beantwoorden.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Geluk

1 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

een uitleg op grond van tekst 1 van de plaatsgebondenheid van cultuur, met gebruik van:

- het kernconcept cultuur 1
- een voorbeeld uit tekst 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Cultuur is plaatsgebonden omdat **de opvattingen over de kwaliteit en vooruitgang van een samenleving** tussen landen kunnen verschillen. Opvattingen maken onderdeel uit van **cultuur** 1
- Uit tekst 1 blijkt een verschil in deze opvattingen tussen Bhutan en de overige landen: in Bhutan telt als uitzondering het Bruto Nationaal Geluk (BNG) boven de maat van het BBP als indicator voor kwaliteit en vooruitgang (r. 28-32) 1

2 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een voordeel van mondelinge interviews als onderzoeksmethode voor een onderzoek met de doelstelling informatie te verzamelen over de redenen die mensen geven voor de mate waarin mensen zich gelukkig voelen 1
- een nadeel van mondelinge interviews als onderzoeksmethode voor een onderzoek met de doelstelling informatie te verzamelen over de redenen die mensen geven voor de mate waarin mensen zich gelukkig voelen 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- (voordeel) In mondelinge interviews kunnen onderzoekers makkelijker doorvragen om de redenen (motieven) te achterhalen 1
- (nadeel) In mondelinge interviews kunnen respondenten eerder geneigd zijn sociaal wenselijke antwoorden te geven 1

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aangeven dat je bij sociaalwetenschappelijk onderzoek meet wat je wilt meten 1 • een uitleg wat je als onderzoeker moet doen om bij een onderzoek naar redenen (motieven) te voldoen aan de eis van validiteit 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de eis van validiteit wordt bedoeld dat de onderzoeker meet wat hij wil meten 1 • Om aan deze eis te voldoen moet de onderzoeker aan de respondenten vragen stellen die daadwerkelijk leiden tot antwoorden over de redenen (motieven) voor de mate waarin mensen zich gelukkig voelen 1 	
4	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg op welke wijze selectief onthouden van invloed is op het referentiekader van mensen, met gebruik van een omschrijving van het begrip referentiekader 1 • een redenering op welke wijze dit referentiekader van invloed kan zijn op het geluksgevoel van mensen, met gebruik van een omschrijving van het begrip referentiekader 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door selectief te onthouden, zal slechts een gedeelte van de ervaringen van mensen onderdeel uitmaken van hun referentiekader bij het bepalen van hun geluksgevoel. Iemands referentiekader bestaat deels uit onthouden ervaringen 1 • Naarmate iemand bijvoorbeeld relatief meer positieve dan negatieve ervaringen uit de afgelopen maand heeft onthouden, zal de waardering die iemand toekent aan zijn ervaren gemiddelde geluksgevoel van de afgelopen maand hoger zijn dan het daadwerkelijk ervaren geluksgevoel in de afgelopen maand 1 	

Vraag	Antwoord	Scores
5	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg over de rol van achtergrondkenmerken van de respondenten voor de representativiteit van het onderzoek 1 • het gebruik van een omschrijving van het begrip representativiteit 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als onderzoeker moet je ervoor zorgen dat de respondenten uit de steekproef wat betreft achtergrondkenmerken overeenkomen met de achtergrondkenmerken van alle personen waar je in het onderzoek uitspraken over wilt doen 1 • Een steekproef is representatief als de respondenten uit de steekproef overeenkomen met alle personen waarover je uitspraken wilt doen 1 	
6	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een omschrijving van het begrip sociale identiteit 1 • een uitleg waarom met de vraag die aan Brabanders is gesteld de sociale identiteit van Brabanders wordt gemeten, met gebruik van een omschrijving van het begrip sociale identiteit 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De sociale identiteit is dat deel van iemands zelfbeeld dat is afgeleid van zijn kennis over de groep(en) waar hij deel van uitmaakt 1 • Met de vraag wordt de sociale identiteit van Brabanders gemeten omdat er wordt gevraagd naar het zelfbeeld van de respondenten dat is afgeleid van de kennis over de groep Brabanders waar zij deel van uitmaken 1 	
7	<p>maximumscore 1</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <p>een uitleg welk kernconcept in de vraag over vrijwilligerswerk te herkennen is, met gebruik en noemen van dit kernconcept</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <p>Als mensen zonder betaling werk verrichten voor bijvoorbeeld een maatschappelijke organisatie, dan kan dit iets zeggen over de bereidheid van mensen om zich voor deze organisatie in te zetten voor het welzijn van andere mensen. Dit zijn elementen van het kernconcept sociale cohesie.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

een juist antwoord bevat:

een uitleg dat het rechtssysteem een sociale institutie is, met gebruik van het kernconcept sociale institutie

voorbeeld van een juist antwoord:

Het rechtssysteem bestaat uit wetten oftewel **geformaliseerde rechtsregels**. Als bijvoorbeeld burgers de wet overtreden, dan kunnen zij door de rechter een straf opgelegd krijgen. Het opleggen van straffen is **een manier om het gedrag van burgers te reguleren**. Dit zijn elementen van het kernconcept **sociale institutie**

Opgave 2 Langdurige armoede in Nederland en Europa

---

9 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

een uitleg dat er bij armoede in Nederland sprake is van een verhoudingsvraagstuk, met gebruik van:

- het hoofdconcept verhouding 1
- een kernconcept bij het hoofdconcept verhouding, met noemen van de naam van dit kernconcept 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Er is bij armoede sprake van een verhoudingsvraagstuk, omdat er sprake is van **sociale verschillen tussen mensen die in armoede leven en mensen die niet in armoede leven** 1
- **Mensen die in armoede leven hebben onder andere minder inkomen dan mensen die niet in armoede leven. Inkomen is een schaarse en hooggewaardeerde zaak en een relatief hoog inkomen zorgt voor een betere maatschappelijke positie dan een relatief laag inkomen.** Verschillen tussen mensen die wel en niet in armoede leven is dus een vorm van **sociale ongelijkheid** 1

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 2 een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat armoede samenhangt met sociale uitsluiting, met gebruik van een component van sociale uitsluiting • een voorbeeld van deze component uit tekst 2 	1 1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Armoede hangt samen met sociale uitsluiting, omdat veel mensen die in armoede leven minder goed kunnen voorzien in elementaire levensbehoeften. Niet kunnen voorzien in elementaire levensbehoeften is een component van sociale uitsluiting • Een voorbeeld hiervan uit tekst 2 is te weinig geld voor eten, woonruimte en kleding (r. 9-12) 	1 1
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Positietoewijzing, omdat het verdwijnen van vaste banen een maatschappelijke oorzaak van armoede is • Maatschappelijke oorzaken die van buitenaf op iemands positie inwerken, vallen onder positietoewijzing 	1 1
12	maximumscore 2 een juist antwoord bevat: een argument voor de stelling, met gebruik van:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een gegeven uit tabel 1 • een kenmerk van een open samenleving 	1 1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In tabel 1 staat dat 4% van de personen van wie de ouders in 1989 langdurig een laag inkomen hadden, in 2013 ook langdurig een laag inkomen had. Hieruit blijkt dat de overige 96% van deze personen in 2013 ten opzichte van de ouders een betere inkomenspositie had (namelijk niet-langdurig een laag inkomen of boven de lage-inkomensgrens) • Het merendeel van de personen is dus ondanks afkomst gestegen op de maatschappelijke ladder ten opzichte van de ouders. Dit is dus een argument voor de stelling dat er in Nederland sprake is van een open samenleving 	1 1
13	maximumscore 1 Er is sprake van sociale mobiliteit omdat de inkomenspositie en daarmee de maatschappelijke positie van deze personen ten opzichte van de positie van de ouders is veranderd (want verslechterd).	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

een uitleg dat er bij de Europese aanpak van armoede sprake is van samenwerking, met:

- gebruik van drie elementen van het kernconcept samenwerking
- bij elk element een voorbeeld uit tekst 3 (per element met voorbeeld uit de tekst 1 scorepunt)

voorbeeld van een juist antwoord:

Er is bij de Europese aanpak van armoede sprake van **samenwerking** omdat:

- landen uit de EU **een (nieuwe) relatie met elkaar aangaan** door in te stemmen met de Raadsconclusies (r. 4-7) 1
- **Ze stemmen** onder andere door het leren van elkaars aanpak **hun handelen op elkaar af** (r. 2-3) 1
- Door het afstemmen van elkaars handelen proberen de EU-landen het **gemeenschappelijk doel** te bereiken, namelijk het terugbrengen van het aantal mensen dat in armoede leeft met 20 miljoen (r. 11-14) 1

15 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een omgevingsfactor uit tekst 3 volgens het systeemmodel van politieke besluitvorming 1
- een uitleg dat deze omgevingsfactor van invloed is geweest op het armoedebeleid, met gebruik van een voorbeeld uit tekst 3 om dit te illustreren 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een omgevingsfactor uit tekst 3 is een toename van het aantal armen (r. 29-31) 1
- Deze omgevingsfactor is van invloed op de politieke besluitvorming over de aanpak van armoede, omdat deze toename volgens tekst 3 aanleiding geweest is voor Klijnsma om armoedebestrijding hoog op de EU-agenda te zetten (r. 32-34) 1

Opgave 3 Veiligheid tijdens het uitgaan

16 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

een uitleg op grond van tekst 4 dat er politieke bindingen zijn tussen de actoren van het Samenwerkingsakkoord, met gebruik van:

- het hoofdconcept binding 1
- een kenmerk van politieke bindingen 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Uit tekst 4 blijkt dat er sprake is van **een relatie tussen gemeente en horecaondernemers** om de veiligheid te handhaven 1
- **Veiligheid is een collectieve zaak.** De betrokken actoren zijn dus politiek verbonden omdat er sprake is van een relatie **om collectieve zaken te regelen** 1

17 maximumscore 1

door het bezit van het geweldsmonopolie door de staat

18 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

een uitleg op grond van tekst 4 dat de aanpak van uitgaansgeweld als een rationele aanpak te typeren is, met:

- gebruik van drie andere kenmerken van het proces van rationalisering
- bij elk kenmerk een voorbeeld uit tekst 4 (per kenmerk met voorbeeld uit de tekst 1 scorepunt)

voorbeeld van juist antwoord:

- De aanpak van uitgaansgeweld is als een rationele aanpak te typeren omdat de aanpak als **doel heeft om overlast en uitgaansgeweld terug te dringen. Gedrag van uitgaanspubliek kan op deze manier beheersbaar worden.** Dit blijkt uit het feit dat de gemeente Amsterdam de komende jaren aan veiligheid werkt (r. 1-3) 1
- **Om dit doel te bereiken** neemt de gemeente Amsterdam **gericht maatregelen.** Een voorbeeld van deze maatregel is een betere inrichting en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte (r. 30-31) 1
- De effectiviteit van de maatregelen is gebaseerd op **wetenschappelijk onderzoek.** De plannen zijn namelijk gebaseerd op onderzoek van de Vrije Universiteit over maatregelen tegen uitgaansgeweld (r. 24-27) 1

Vraag	Antwoord	Scores
<p>19 maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat: een uitleg op welke wijze het Samenwerkingsakkoord kan bijdragen aan het verminderen van criminaliteit, met gebruik van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gelegenheidstheorie • een voorbeeld uit tekst 4 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de gelegenheidstheorie kan het Samenwerkingsakkoord bijdragen aan het verminderen van criminaliteit, omdat de sociale bewaking op de grote uitgaanspleinen toeneemt. De afwezigheid van voldoende sociale bewaking is volgens de gelegenheidstheorie een oorzaak van criminaliteit • Een voorbeeld van meer sociale controle is de inzet van hosts die de-escalerend kunnen optreden (r. 32-37) 		<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
<p>20 maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat: een uitleg dat in de campagne het hoofdconcept binding te herkennen is, met gebruik van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het hoofdconcept binding • een voorbeeld uit afbeelding 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de campagne is het hoofdconcept binding te herkennen omdat de poster bezoekers aanspoort om tijdens het uitgaan gewenst gedrag te vertonen tegenover andere aanwezigen in het uitgaansgebied (andere bezoekers, de horeca, omwonenden). Hoe bezoekers zich behoren te gedragen ten opzichte van anderen zegt iets over de gewenste relatie tussen mensen in de maatschappij en dus over de gewenste bindingen tussen mensen • Een voorbeeld van hoe je je behoort te gedragen is rekening houden met bewoners uit de buurt ('denk een beetje aan de buren') 		<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Opgave 4 Personen die verward gedrag vertonen

21 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

een redenering op grond van tekst 5 dat er bij de problematiek van personen die verward gedrag vertonen sprake is van een politiek vraagstuk, met gebruik van:

- een voorbeeld uit tekst 5 1
- verschaffen van veiligheid/handhaven van openbare orde als basisfunctie van staat 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 5 staat dat de politie een stijging registreert van het aantal incidenten met overlast door personen met verward gedrag (r. 33-36) 1
- Overlast kan een bedreiging vormen voor de openbare orde. Het handhaven van de openbare orde om zo te zorgen voor veiligheid voor burgers is een basisfunctie van de staat. De problematiek van personen die verward gedrag vertonen is daardoor een politiek vraagstuk 1

22 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een voorbeeld van een nurturefactor uit tekst 5 als mogelijke verklaring voor verward gedrag 1
- een voorbeeld van een naturefactor uit tekst 5 als mogelijke verklaring voor verward gedrag 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een voorbeeld van een nurturefactor is dakloosheid (r. 12) 1
- Een voorbeeld van een naturefactor is een licht verstandelijke beperking (r. 8-9) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

a

- een redenering op grond van het tekstfragment dat in berichtgeving over personen die verward gedrag vertonen sprake kan zijn van framing 1

b

een redenering op welke wijze deze framing kan leiden tot stereotypering van personen die verward gedrag vertonen, met gebruik van:

- een omschrijving van het begrip stereotype 1
- een voorbeeld van een stereotype met behulp van tekst 5 1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- Door in de berichtgeving personen die verward gedrag vertonen in verband te brengen met gevaarlijke incidenten kan het onderwerp rondom deze personen vanuit het perspectief van gevaar worden uitgelegd. Er is dan sprake van framing 1

b

- Als in berichtgeving personen die verward gedrag vertonen in verband worden gebracht met gevaar, kan dit ervoor zorgen dat het publiek een gegeneraliseerd beeld krijgt van deze personen 1
- Het stereotiepe beeld kan bijvoorbeeld zijn dat alle personen die verward gedrag vertonen een gevaar zijn voor de samenleving 1

24 maximumscore 4

a

een juist antwoord bevat:

een argument voor de stelling, met:

- een voorbeeld uit tekst 6 1
- gebruik van een kenmerk van het proces van individualisering 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Bij de Eigen Kracht-conferenties wordt er een plan gemaakt waarbij de regie in handen blijft van de persoon of personen om wie het gaat (r. 19-22) 1
- Een kenmerk van individualisering is dat **individuen in toenemende mate hun eigen leven moeten gaan plannen en inrichten**. Uit het voorbeeld blijkt dat het zelf plannen en inrichten door de personen centraal staat. Eigen Kracht-conferenties zijn in die zin dus kenmerkend voor een geïndividualiseerde samenleving 1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>b</p> <p>een juist antwoord bevat: een argument tegen de stelling, met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een voorbeeld uit tekst 6 • gebruik van een ander kenmerk van het proces van individualisering <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de Eigen Kracht-conferenties staat de relatie tussen mensen met een hulpvraag en familie en bekenden centraal (r. 9-13) • Een kenmerk van individualisering is dat mensen voor hulpverlening minder afhankelijk zijn geworden van / minder verbonden zijn met traditionele instituties zoals familie. Eigen Kracht-conferenties zijn in die zin dus niet kenmerkend voor een geïndividualiseerde samenleving 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
25	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat: een uitleg bij welke politieke stroming de Eigen Kracht-conferenties passen, met:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gebruik van een uitgangspunt van deze stroming – een voorbeeld uit tekst 6 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Eigen Kracht-conferenties passen bij het confessionele uitgangspunt van gespreide verantwoordelijkheid. • Kenmerkend voor de Eigen Kracht-conferenties is namelijk dat, naast hulpverleners en andere professionals, de familie en bekenden een grote rol spelen bij mensen die hulpverlening nodig hebben (r. 9-13). <p>indien gebruik van uitgangspunt en voorbeeld uit tekst 6 juist</p> <p>indien alleen gebruik van uitgangspunt juist</p> <p>indien alleen voorbeeld uit tekst 6 juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 26 juni.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 BrabantKennis (zonder datum). Zijn we wel gelukkig? Over de zoektocht naar geluk met een zachte G. Geraadpleegd januari 2017 op <http://brabantkennis.nl/zijn-we-wel-gelukkig/>
- tekst 2 Poll, W. van de (2016, 1 maart). Wie arm is in Nederland, blijft dat vaak ook. Trouw. Geraadpleegd januari 2017 op <http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/4254264/2016/03/01/Wie-arm-is-in-Nederland-blijft-dat-vaak-ook.dhtml>
- tabel 1 naar: Centraal Bureau voor de Statistiek (2015). Armoede en sociale uitsluiting 2015 (p. 52). Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek
- tekst 3 Rijksoverheid (2016). EU-landen committeren zich aan armoedeaanpak. Geraadpleegd januari 2017 op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/armoede-en-schulden/nieuws/2016/06/16/eu-landen-committeren-zich-aan-armoedeaanpak>
- tekst 4 Koninklijke Horeca Nederland (2014). Kwaliteitsverbetering uitgaanspleinen Amsterdam door meer gastvrijheid en veiligheid. Geraadpleegd januari 2017 op <https://www.khn.nl/nieuwsberichten/2014/12/kwaliteitsverbetering-uitgaanspleinen-door-meer-gastvrijheid-en-veiligheid>
- afbeelding 1 Gemeente Amsterdam (2015). Horeca Poster 'Welkom op jouw Rembrandtplein. Geraadpleegd januari 2017 op https://www.amsterdam.nl/publish/pages/751578/poster_welkom_doe_alsof_je_thuis_bent_staad_a2.pdf
- tekst 5 Aanjaagteam Verwarde Personen (2016). Samen doorpakken. Op weg naar een meer persoonsgerichte aanpak voor en met mensen met verward gedrag. Tussenrapportage Aanjaagteam Verwarde Personen p.8 (regel 1 tot en met 40), p.15 (regel 41 tot en met 45). Den Haag. Geraadpleegd januari 2017 op <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2016/02/19/samen-doorpakken/samen-doorpakken.pdf>
- tekst 6 Eigen Kracht Centrale (zonder datum). Eigen Kracht Conferenties. Geraadpleegd januari 2017 op <https://www.eigen-kracht.nl/wat-we-doen/eigen-kracht-conferentie/>